

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Contele Stefan Széchenyi și politica de maghiarizare

de Dr. I. Lupaș.
III.

Széchenyi e socotit, și cu drept cuvânt, ca cel mai mare reformator al Ungariei. Numele lui e în legătură indisolubilă cu renașterea intelectuală și morală a poporului maghiar. Dar el voia mai întâi de toate o reformă a vieții sufletești și materiale, din care să isvorească dezvoltarea firească, sigură și fără zdruncinări, a țării întregi. Fiind dușman neînduplecat al salturilor nefirești și al oricărei desvoltări precipitate, el își ațintise privirile mai ales asupra multelor neajunsuri interne ale țării, asupra înapoierii culturale și economice, asupra stării de nedreptate și împlăcire feudală, care nu mai era de suferit.

Pe acest teren pași Széchenyi ca reformator, iar în privința legăturilor Ungariei cu Austria și cu dinastia habsburgică, cum și a raporturilor, în cari poporul maghiar se află față de celelalte popoare conlocuitoare, el rămâne întreagă viața sa un conservator altruist și intransigent. Nu și-a schimbat niciodată convingerea, — pe care o mărturisise solemn chiar la începutul carierei sale politice, în Noembrie 1825, și care urma să fie ratificată prin atâtea zguduiri de mai târziu — că viitorul Ungariei și al poporului maghiar nu poate fi asigurat decât prin legături trainice cu monarhia austriacă și prin bune relații de prietenie cu celelalte popoare din această țară.

Dar forțele, pe cari activitatea lui de agitator moderat și circumspect le-a trezit din letargia seculară, au crescut repede peste puterile lui tutelare și depășind barierele politice prevăzătoare și înțelepte a lui Széchenyi au ajuns mai târziu sub influența covârșitoare a lui Ludovic Kossuth, idolul opiniei publice maghiare, pe care o robia prin puterea

fermecătoare a cuvântului și a scrisului său, pătruns de puternice convingeri democratice și constituționale.

Ungaria fusese totdeauna o țară constituțională, dar constituția ei străbună era, după expresia lui Széchenyi (»Kelet népe« 1841 pg. 63) un co-periș, sub care să puteau adăposti numai câteva zeci de mii de familii privilegiate, nobilele sau așa numitul »populus verbőczianus«.

Mulțimea cea mare a cetățenilor se afla, cum se mai află în bună parte și azi, în afară de »barierile constituției«. — Indată ce constituția maghiară s'ar fi pus pe baze democratice mai largi, era clar pentru oricine, că Ungaria nu-și va mai putea păstra caracterul exclusiv maghiar, — cum îl avuse în sensul constituției aristocratice-feudale, care identifica nobilimea cu statul însuși, — ci mai curând sau mai târziu va ieși la iveală, că în această țară se găsesc atâtea entități etnice, diferite prin tradițiile ca și prin aspirațiile lor. Acestea nu vor lipsi a reclama, fiecare pentru sine, un loc deosebit în cadrele constituției democratice. De aci graba febrilă a politicianilor maghiari din epoca reformelor (1791—1848) de a da tuturor popoarelor țării cel puțin o unitate aparentă, prin impunerea silită a limbii maghiare pe toate terenele vieții publice. De aci precipitarea unor măsuri nepotrivite, pe cari politicienii maghiari mai prevăzători le reprobau, fiindcă știau, că o să aibă tocmai efectul contrar. Le reprobau, dar nu puteau să împedecă inarticularea lor în legile țării, fiindcă toate argumentele li se zdrobiau de stânca tarpeică a popularității, asupra căreia Kossuth singur ajunsese, într-o vreme, stăpân absolut.

Astfel, agitațiile dictatorului Kossuth erau menite a pregăti politicii maghiare două conflicte acute: unul extern, atacând legăturile dintre împărăția austriacă și regatul ungar; altul intern, care putea și poate să devină și mai periculos, provocând susceptibilitatea și înverșunarea popoarelor nemaghiare, de ale căror legitime postu-

late naționale — juste din punct de vedere al dreptului divin și natural — nu se ținea samă.

Gheorghe Barițiu, vorbind despre una din cele mai însemnate fapte ale lui Széchenyi: înființarea Academiei maghiare, apreciază cu dreptate efectul produs de această instituție asupra popoarelor din țară. »Foarte frumoasă înaintare pentru limba maghiară — scrie Barițiu — însă și o deșteptare frapantă de rivalitatea celorlalte popoare din patria noastră. De aci înainte s'a început și se continuă fără precurmă și repaos lupta ferbinte a popoarelor pentru apărarea și conservarea limbilor materne«. (I. 570.)

Széchenyi, ca prin o viziune profetică, înțelese curând, ce prapastii enorme se deschid înaintea Maghiarilor, urmând politica lui Kossuth. Deaceia își dădu toată silința a-l abate pe acesta din cărările pierzării, implorându-l, să părăsească cu desăvârșire terenul agitațiilor politice. Dar stăruințele lui persuasive, ca și cele 3 broșuri de polemică,¹⁾ adeseori foarte acută și zdrobitoare pentru Kossuth, nu avură rezultatul dorit.

Desfășurarea evenimentelor atât în lăuntrul țării, cât și în afară, era cu desăvârșire favorabilă pentru direcția lui Kossuth. Politica lui — scria mai târziu Kemény Zsigmond²⁾ — plăcea tuturor. Și toate împrejurările par'că se aliară în favorul agitatorului. Norocul îl persecuta cu darurile sale ca pe Polikrates. Pe lângă toată insuflețirea aceasta generală, Széchenyi însă era plin de îngrijorare. Și când sancționarea legilor din 1848 era sigură, Széchenyi spunea: »Kossuth a pus în joc deja de 16 ori soarta țării și acum a câștigat jocul. Dar el va juca mai departe și noi vom perde totul«.

Implinirea acestei profeții, se știe, n'a întârziat mult. Și, dupăcum s'a împlinit această profeție sinistă, n'ar fi tocmai imposibil să se îplinească,

¹⁾ 1. »Kelet népe« 1841. 2. »A magyar akadémia körül« 1842 și 3. »Politikai programtörvények« 1847.

²⁾ »Forradalom után« 1850, pg. 156.

într'un viitor mai apropiat sau mai depărtat, și altele, dacă în politica internă a patriei noastre nu se va ținea samă de marele adevăr al filozofiei și al vieții: »Naturae non imperatur, nisi paretur«. (Bacon.)

Personal. Preacuvioșia Sa părintele Arhimandrit Dr. Miron E. Cristea a plecat ieri, Marți, d. ameză la Viena, unde mâne, Joi, la orele 10 va pune jurământul de fidelitate în mâinile Maiestății Sale, ca episcop ales și întărit al diecezei Caransebeș.

Adunarea dela Dobra.

Față de adunarea dela Dobra, ținută Daminecă în scopul, ca candidatul partidului național român, domnul asessor Nicolau Ivan, să-și rostească vorbirea de program, s'a manifestat un viu interes în întregul cerc electoral. Aproape toate comunele din cerc au fost reprezentate la adunare. Inteligența din cerc a participat întreagă la adunare, iar candidatul a fost primit pretutindenea pe unde a trecut cu mare însuflețire din partea poporului.

Adunarea s'a ținut în curtea hotelului „Husariul” din Dobra, și a fost deschisă prin domnul protopresbiter Iosif Morariu, care a dat cuvântul dlui candidat Ivan, pentru a-și rosti vorbirea de program. A mai vorbit apoi preotul Ioan Moșia din Orăștie, și la urmă fostul deputat dietal Dr. Aurel Vlad. La adunare a participat și prim-pretorul cercual, cu un număr mai însemnat de jandarmi, cari însă nu au avut nimica de lucru, pentru că din partea alegătorilor s'a observat cea mai desăvârșită ordine, ca totdeauna. Vorbirea candidatului Nicolau Ivan a fost următoarea:

Iubiți alegători și onorați frați!

Fruntașii cercului Dobrei, în deplin acord cu comitetul central electoral al partidului nostru, mi au făcut mare cinste, când m'au invitat să păsesc ca candidat în acest cerc electoral, cerc cuosele mai frumoase tradiții, cerc cu alegători vrednici, luptători neînfrițați, și oțeliți în lupte, cerc care a trimis primadată ou programul partidului național în parlamentul țării pe iubitul nostru prieten Dr. Aurel Vlad la 1903 și prin aceasta a pus temeiul îndrumării politice române de azi, — reprezentată în parlament în perioada trecută prin 14 bărbați aleși ai neamului nostru.

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibu.
(Urmare).

În curând a trebuit să-și lărgească însă și mai mult cercul de acțiune.

Sosise vestea despre întemeierea în România a unei arhiepiscopii și a două episcopii romano-catolice. Clerul de sus ca și cel de jos s'a alarmat la auzul acestei vesti, în vreme ce gazetele politice se întreceau în comentarii de tot soiul. Unșle vedeau o nouă influență a Curții regale în această inovație, alții vedeau în ea o bună întocmire căci ziceau ei, oamenii bisericii noastre vor avea de unde să învețe ceva, și iarăș alții — cei mai mulți — vedeau o adevărată năpastă în această întărire a catolicismului în România. Episcopul Melhisedek a elaborat în scurt timp pentru Sfântul Sinod un studiu: *Papismul și starea actuală a Bisericii ortodoxe în regatul României*, în care arată pericolul ce poate veni asupra bisericii ortodoxe române, din faptul întemeierii acelor episcopii în România. El e silit însă a recunoaște că »ceea ce încurajează pe pașiști este mai cu deosebire insuficiența clerului nostru«, insuficiența a cărei înlăturare nu mai poate suferi întârziere. Presa bisericească comenta viu această chestiune și-și dedea toată silința de a deștepta un sentiment de iubire mai înfocată pentru biserica ortodoxă, care devine din ce în ce

mai puțin »dominantă« în țară. »Ortodoxul« aprecia în cuvinte foarte aspre intențiunile acelor, cari îndrănesc a face proselitism într-o țară curat creștină (cum e România, în loc să-și caute teren pentru propovăduirea cuvântului dumnezeesc printre milioanele de păgâni din celelalte continente. »Biserica ortodoxă« a publicat la rândul ei studiul lui Melhisedek dimpreună cu concludsiile trase din el, iar »Revista teologică« urma și ea aceeași cale.

Ce rost și ce urmări a avut lupta unora și altora, a ortodoxilor și a catolicilor, e de prisos să mai spun aici. Starea de azi a amândurora mă dispensează de această datorie.

Când atenția bisericii era astfel încordată, un nou semn se ivea la orizontul nemulțămirilor: *Deșteptarea* din Iași își găsește un tovarăș în București. În capitala țării o nouă revistă bisericească venia să vorbească despre lipsurile bisericii ortodoxe, despre slaba ei organizare, despre neputințioasele elemente ce o conduc — și despre reformele ce trebuiesc făcute. Noua revistă purta numele: »Biserica română« (1883) și era redactată nu de un dușman al bisericii, ci de un membru al Sfântului Sinod, de P. S. Calistrat Barladeanu.¹⁾ Noua revistă începe prin a spune că se bucură, că astăzi sunt atâtea ziare bisericești, fiindcă însă toate sunt într-o câțva dependență, fie în înțeles moral, fie material, ea voește să fie un ziar »care să trateze tot ce

¹⁾ Mai târziu, până la 1909, președintele comitetului de redacție al »Bisericii ortodoxe române«.

privește trebuințele bisericii și ale preotului într'un mod independent«.

În »Biserica română« se vor găsi prin urmare acuze la adresa unor prelați, membri ai Sfântului Sinod, pentru că în loc să lucreze la întărirea bisericii, se uită cu ochi indiferenți la propagarea catolicismului, pentru că dau o atenție prea mică Facultății de Teologie, — pentru că Sfântul Sinod dormitează și nu încurajează și răspândește pe oamenii cu merite, ci-i asuprește ori unde poate; pentru că Sfântul Sinod nu vrea să aducă nici o îmbunătățire bisericii, ci se bucură când poate să nu lucreze nimic; pentru că unii dintre prelați plagiază lucrările altora dându-le de ale lor — și alte învinuiri mai mici și mai mari decât acestea.

P. S. Calistrat i-ar fi dorit bisericii din România o organizație ca a celei din Ardeal, care se guvernează prin Statutul Organic. P. S. Sa a reprodus chiar în coloanele »Bisericii române« Statutul Organic, voind a face să-l îndrăgească preoții, ca mai târziu să-l ceară ei dela Sf. Sinod.

Alături de chestiuni ca cele amintite mai sus »Biserica română« mai dădea și articole referitoare la biserica și anumite cercetări lingvistice, precum și o colecție de poezii religioase făcută din poeziile unor poeți mai de seamă de ai noștri.

Atitudinea categorică și îndrăzneată a redactorului ei însă a făcut pe Sfântul Sinod să-l destitue și să-l dea în judecată. Procesul a luat proporții mari și el nu s'a terminat

¹⁾ G. Mărzescu, Apărarea arhierului Calistrat Orleanu. București, 1884.

Datoria de fiu al neamului, datoria de ostaș credincios al steagului, mă îndeamnă să primesc această misiune onorifică și totodată sarcină grea, pentru că unde e vorba de binele și fericirea neamului, toți trebuie să fim la postul nostru de străjari.

Credeul meu politic e scurt și cuprinzător: — lupta pentru cultura noastră națională, lupta pentru drepturile limbii noastre, lupta pentru ușurarea sarcinilor cari apasă azi greu asupra umerilor cetățenilor, dar mai ales asupra românilor — și lupta pentru câștigarea votului universal, egal și secret, cu votarea după comună, fără care noi nu putem exista ca neam, — și nu putem trimite în sfatul țării, atâți reprezentanți, câți ni se cuvin după numărul nostru, după jertfele ce le aducem pentru această țară ai cărei credincioși fii suntem și vrem să rămânem până la cea din urmă răsufare.

Această luptă sfântă o poartă frunții noastre de ani de zile cu cuvântul și condeiul în și afară de parlament, în întruniri publice, în conveniri particulare, pentru că, fraților, nu e vorba de un lucru mic și neînsemnat, ci e vorba de a fi sau de a peri, — de a rămânea pe aceste plaiuri frumoase ca români, sau de a ne lăsa înghițiți de alte seminții, cari s'au așezat după noi aici, și după ce au prins rădăcini nu vreau să mai fim frați, ci vreau să le fim slugi, și ei nouă stăpâni.

Suntem în Ungaria la 3 milioane de români, cei mai mulți țărani, cari dau dare în sânge și în bani, muncesc pământul, îi arde arșița soarelui de dimineață până seara, țin de coarnele plugului, se hrănesc cu legume fierse în apă, trăesc cu mămăligă uscată și cu câte o bucată de ceapă, carnea o gustă numai la zile mari, pentru că pui și porcul îi duc la târg, ca să mulțamească pe jocațul de dare, — și de sute de ani tot așa ne chinuim zilele; dar binele, liniștea, fericirea, progresul material și intelectual fuge de noi, ca și când am fi cel mai nemernic popor de pe fața pământului!

În viața intelectuală suntem un popor nou, pentru că porțile școlilor populare ni s'au deschis numai de câteva decenii, — iar porțile universităților și a școlilor speciale, — se deschid numai celor cu averi, celor bogați, și la noi oamenii bogați sunt corbi albi.

Ei, mă veți întreba, cum se poate, de un popor treaz, un popor muncitor ca al nostru, un popor isteț, viguros, un popor postelnic, un popor blând, poate prea blând, prea supus, care fuge de gălăvea, de violență, — să trăiască în așa mizerie, într-o țară cu pământ roditor, cu băi de aur, băi de sare, băi de cărbuni, pomi și livezi frumoase, — și să nu poată ajunge la creangă verde?

Și așa se întreabă toată lumea civilizată; — dar răspunsul, — cel adevărat, nu vrea să-l dea nimenea, ci toți pe di-buite, unii ne spun, că suntem leneși, alții că suntem bețivi, alții că trăim tot în judecăți și ne mănâncă advocații și ștempelele banii, — ne dau care de care vină, — dar nu spune nici unul, rupt, ales, motivul adevărat al sărăciei și al mizeriei în care trăim, nu spun, că pământul nu e al nostru, că aurul îl scot societățile străine și îl duc aiera, că sarea o scoate statul în monopol, și se vinde cu bani grei, că cărbunii sunt tot ai statului sau ai societăților, capitaliștilor, și nouă nu ne rămâne

decât munca pe câte un petecut de pământ, din care nu scoți nici leguma pentru traiul căsii, necum să mai faci și bani, ne rămâne munca în brazda altuia, munca în baia de cărbuni și de aur, munca în oțele de sare și darea cea mare și grea, — pentru sare, pentru vin, pentru rachiu, pentru zahăr, pentru carne, pentru ștempele, unde suntem toți unul ca altul, groful ca și țărănul, — o perfectă egalitate, ca în țările cele mai civilizate din lume.

Aici suntem unul ca altul, atât timbru se cere pe contract dela țăran ca și dela domn, atâta preț pe sare, atâta dare de consum și dare de casă, cea mai scumpă este darea de casele țărănești, în proporție cu castelurile domnești.

Aceste întocmiri sunt feudale, sunt întocmiri ruginite, sunt întocmiri cari trebuie să se schimbe, dacă e, ca popoarele să ajungă la mulțămire, la bunăstare materială și morală.

Cătușele acelea, cari ne țin în stărilor proaste, cari le-am arătat, trebuiesc frânate, — prin popor, prin reprezentanții lui în dieta țării și prin lupta fățișă contra acelor întocmiri cari țin poporul în robia întinerului, în robia sărăciei.

Lupta noastră nu este deci îndreptată contra poporului maghiar, pentru că țăranul și meseriașul maghiar are aproape aceeași soartă ca și țăranul și meseriașul nostru român. Lupta trebuie să o purtăm contra stăpânilor, cari stau în slujba feudalilor și în slujba oligarhilor, și contra acelor slujbași cari nesocotesc drepturile popoarelor asuprite.

Acum 4 ani, Maiestatea Sa, glorioul nostru împărat și rege, — a chemat la cârma țării pe Kossuth și pe Apponyi ca să facă o lege electorală dreaptă, ca popoarele, cari alcătuiesc țara să-și facă ele legi după cum cer trebuințele lor firești. Acești oameni au făgăduit, că vor face o lege electorală cinstită, — dar în loc de a să ținea de cuvântul dat bătrânului Monarh au făcut cele mai aspre legi școlare, punând școala și pe învățătorul în slujba maghiarizării, contele Apponyi a mers așa de departe, în oarba lui trufie, încât a dat porunci, ca și rugăciunile sfinte să le rostească copilașii noștri în limba statului.

Un alt ministru, Dsrányi, a cumpărat cu banii țării, scoți și din șerparele voastre, moșii mari grofeste, dar ce credeți la câți țărani români a dat din acele moșii ca să le lucre și să le răscumpere la vreme?

După cât ne este cunoscut nouă, la foarte puțini, ori doar la nici unul, ci a adus ciangăii din Bucovina, a adus săcuți și alte neamuri de oameni, mai ales printre românii din Bănat și în unele părți ale Ardealului, iară poporul băștinăș, cel ce poartă sarcinile și povăile țării, au rămas fără nici un petec de pământ. Și cum numărul poporului crește și se înmulțește, cei mai tineri, bărbații cei mai în floarea vieții în lipsa de pământ și de muncă cu câștig, au luat bățul pribegiei au trecut peste mare, ca să caute acolo muncă și hrană, și să trimească la copii și la soție bani stropiți cu lacrimi și cu sânge prin cele fabrici ale milionarilor americani.

Așa stăpânire am avut noi 4 ani, până ce i-a ajuns bătaia lui Dumnezeu și i-a măturat dela cârma țării ca pe niște făcători de rele. Și după ce au fost siliți să părăsească scaunele de ministri, căp-

tușite cu catifea roșie, — domniile aceștia în loc să-și pună cenușe pe cap, să se pocăiască și să ceară dela Dumnezeu iertare pentru păcatele lor, — iar ătrează țara și cer voturile cetățenilor, ca să-i trimească pe ei în dietă și vor veni de bună seamă și pe la Dvoastră, ca să vă amăgească, cu vorbe frumoase, ori cu bani scilpitori; însă eu vă rog fraților să nu le mai dați crezământ, căci ei numai atunci vin la vetrele și casele voastre, când au lipsă de vot, iară după aceea, să întind pe divanuri, trag țigări scumpe, beau cafea turcească și răd în pumni de noi, de cei ce am fost așa ușor crezători și i-am trimis în sfatul țării, ca să-și facă trebile lor.

Acum avem alt guvern, — guvern anume trimis de împăratul și regele nostru, ca să facă legea votului universal și să impace și naționalitățile, va să zică toate popoarele, fără deosebire de lege și limbă.

Față de acest guvern, de sine înțelese, trebuie să luăm o poziție rezervată, până ce nu-i vom vedea faptele. Gălăgioșii din dietă i-au spart capul cu călimarele și cărțile de legi, când i-a trimis la preumblare și poate și pentru aceea, pentru că s'au declarat că se va face o lege electorală cinstită, va face o împărțire mai dreaptă a cercurilor și că va curma procesele de presă contra cărturarilor noștri, cari au înfierat nelegiurile stăpânirii trecute și cari erau în pregul ușei temnițelor, amenințați cu ani și luni de închisoare și cu pedepse în bani cum nu s'a mai pomenit nici sub vestitul și urgisitul baron Bánffy.

Dacă deci acest guvern se va arăta drept la alegeri, drept în lucrările sale, și va înceta cu prigonirile cari au fost în trecut contra noastră, dar mai ales dacă ni se va da o lege electorală europenească cu vot universal, egal, secret și cu votare după comune, noi membrii partidului național român în acele chestii îi vom da sprijinul, și aceia dintre noi, cari vor avea cuvânt în dietă, vor vota și necesitățile statului, bugetul și contingentul de recruti, — ca să dovedim lumii întregi că suntem un element de ordine în viața de stat și că vrem să scoatem țara din „ex-lex“ în care o a înfundat guvernul cel mare, poreclit coalitivist, de fapt însă cel mai reacționar din câte a avut țara ungurească.

Dacă însă să vă dovede, că influința contelui Tisza, împedecă guvernul la realizarea dorințelor popoarelor, cum și a dorinței Domnitorului, atunci vom deschide focul luptei cu toată tăria și cu toată puterea vom stăngeni puterea de lucru a guvernului care nu se ține de cuvântul dat în fața Coroanei. Aceasta ar fi însă numai o parte a lucrării, care au să o îndeplinească deputații români în parlamentul țării, o așa numită lucrare de ocazie și tactică trecătoare.

Adevărata problemă a deputaților naționaliști va trebui să fie regularea dării progresive — bogații mult, săracii puțin — și scutirea totală de dare a acelor, cari nu au mai mult venit, decât pentru traiul lor.

O altă chestie arzătoare, va fi reducerea serviciului militar activ de 3 ani la doi ani, — pentru că tot e păcat de Dumnezeu să ții feciorii noștri 3 ani sub pușcă, ca unii din ei să ducă câmbii ofițerilor de sfoară și să spele podelele și vasele doamnelor, până ce acasă se ruginește plugul și crește iarba în curțile părăsite.

Altă lucrare ar fi regularea salarelor preoțești, căci așa cum le-a regulat Apponyi, azi preoților li se vine mai puțin ca la câte un boactăr dela drumul de fier, care după ce a trecut trenul, stă toată ziua cu burta la soare și pentru această sfărmitură slujbași cer, ca preoții noștri să se lapede de popor, să treacă în tabere dușmane, să-și reneghe trecutul lor și să dea de rușine pe bardul nostru național, când ne spunea:

„Preoți cu crucea în frunte, căci oastea e creștină“.

Aceasta nu va fi, nu poate fi, căci preoții noștri ești din popor, numai cu poporul pot trăi, — și fără popor n'au rost de a fi. Aceasta o știu bine cei ce-i ademenesc, dar de regulă numai cei slabi de înger au căzut în mrețele lor. Să nădăjduim, că de data aceasta — toți vom fi una, și din rândurile tagmei ciușite, nu va lipsi nici unul dela postul de onoare.

Asemenea trebuie să se reguleze și situația învățătorilor dela școlile noastre confesionale; azi acești muncitori cinstiți au doi stăpâni, unul care-i plătește și n'are de unde; unul, care le poruncește cu poruncă aspră, ca să vadă să facă minuni în învățarea limbii statului.

Stăpânului fără mijloace statul e dator să-i vină în ajutor cu bani din viațeria țării, căci creșterea poporului și cultura lui este o problemă de stat dintre cele mai importante, iar drepturile stăpânului al doilea, ale celui aspru, nu pot trece peste hotarele, cari le cere legea pedagogică.

Nu mai așa poate deveni învățătorul independent și-și poate împlini misiunea lui cu scumpătate. Azi ele un rob, căci sila a pus strajă peste sufletul lui și fiindu-i voință și puterea de muncă încătușată, el nu-și poate face datoria de luminător al poporului, al tinerilor odrasle.

O altă durere legitimă a poporului nostru a fost scoaterea limbii române dela judecătoria și dela administrație, dela cartea funduară și dela toate oficiile de stat, deși legea de naționalitate din 1868 apăsă cere, ca judecătorii, cari vin în atingere cu poporul, să folosească limba poporului. Va să zică se nesocotește legea de naționalități, se calcă în picioare dreptul nostru, fără nici o mustrare de conștiință.

Deputații români vor stăruia ca să se respecte legea, și vor cere neîncetat, ca să se introducă folosirea limbii noastre la toate oficiile de stat. Urmarea firească a introducerii limbii noastre ar fi aplicarea de funcționari români, ori de aplicarea acelor cari cunosc limba poporului, pentru că din necunoașterea limbii, din înțelegerea judecătorului prin tălmăcie, am avut și până acum pagube însemnate în procesele civile, iar în cele criminale prin o fasiune rău înțeleasă au ajuns oameni nevinovați în temniță și oameni păcătoși au scăpat de pedeapsă.

Și după ce legea de naționalități cere cu înțepine, ca în ținuturile locuite de români statul să ridice gimnaziile cu limbă de propunere românească, vom stăruia ca gimnaziile de stat cu limbă maghiară ridicate printre români, de pildă la Făgăraș, Caransebeș, Elisabetopol, Arad, Timișoara să se prefacă în școli cu limbă românească, căci așa cer interesele culturale ale neamului nostru și doar noi cetățeni cinstiți și nu fii vitregi suntem ai acestei patrii.

decât când P. S. Calistrat și-a recunoscut „greșala“ comisă față de Sfântul Sinod și și-a cerut iertare.¹ Dar atunci „Biserica rămână“ nu mai apărea.

Procesul arhierului Calistrat a zguduit adânc bazele bisericii și a avut răsunet în toate părțile. În o mare parte a credincioșilor clocotea nemulțămirea și durerea pentru astfel de lucruri cari se întâmplă în sinul celor puțini aleși dintre cei mulți chemați, și pe mulți îi cuprindea sau un scepticism sau un indiferentism față de biserică, în care ziceau că ei nu mai pot găsi nimic bun.

S'a ivit atunci unul dintre (până atunci) rarismile casuri pe cari le cunoaște istoria mai nouă a bisericii ortodoxe, anume un avocat, Atanasiade, dimpreună cu doi amici ai săi au înmănat Sfântului Sinod o declarație prin care arată, că ei nu mai pot suferi violențele și scandalurile din biserică și, în consecință, ei trec la protestantism!

Și biserica ortodoxă din Ungaria a luat cu multă durere de inimă cunoștință despre cele petrecute în București. Astfel „Biserica și Școala“ din Arad consacră un articol de fond acestei chestiuni² pe care o comentează în chipul următor: „În biserica ortodoxă română din România de un timp încoace a început să domnească un spirit, pe care dacă nici nu l-am putea numi necreștinesc, dar este împedecător dezvoltării creștinilor de acolo în viața morală religioasă“. Apoi după ce constată că biserica ortodoxă e cea mai veche în România și cu toate acestea în privința vitalității stă în poia celorlalte confesiuni străcurate acolo

în cursul vremurilor, continuă: „Răul, credem noi, provine din lipsa de bărbați destul de desteri și energioși, cari să stea în fruntea corăbiei bisericii. În sinul bisericii fraților noștri de peste Carpați s'a ivit o neîndestulare generală față de conducerea de astăzi; se cer reforme în ea, se cere mai vârtos o constituție bisericească asemenea celei dela noi... De mult se tot cer institute superioare pentru calificarea clerului tinăr... dar au că frații noștri preoți nu le știu elupta, au că elementul de astăzi domnitor nu stă de-a vorbă cu corporațiunea lipsită de vază cuvenită... O biserică ortodoxă română într'un stat român ortodox ar trebui să aibă alt aspect... Sf. Sinod, constituit numai din episcopi și arhierii titulari, n'ar fi chemat ca singur de sine să conducă biserica fără concursul celorlalți factori din care se compune biserica. Praxa arată că așa nu e bine. Sf. Sinod de după natura lucrului ar avea chemarea a decide asupra cauzelor dogmatice, rituale, dar nu și în privința administrației bisericești etc.“ În urmă se oprește la aprecierea casului Calistrat și încheie cu mare mahnire acest articol despre biserică — *mamă*.

După ce P. S. Calistrat și-a cerut iertare — a fost primit din nou în Sf. Sinod.

Nemulțămirea au amuțit deci din partea aceasta, și biserica putea să-și continue lucrarea în alte direcții, unde era nevoie de energie și de acțiune. Față de cele ce se petreceau în Moldova, față de „garibaldianismul, machiavelismul și ateismul“ din Iași trebuiau luate măsuri. Tot astfel și față de răspândirea catolicismului, cari slăbiră în mod simțitor biserica băștinășă.

De astădată biserica și-a apărut prin cele trei organe ale ei cu multă tragere de inimă adevărurile și atribuțiile. Astfel în „Revista teologică“ s'au scris un număr mare de articole pentru apărarea sinodalității și a Sfântului Sinod, împotriva căruia abia au încetat atacurile din „Biserica română“, pentru că ele să dăinuiescă și mai departe în „Deșteptarea“ dela Iași, infiltrând în cler idei cari deși în fond nu erau greșite, băteau câmpii. „Ortodoxul“ seria și el articole scurte, împotriva catolicilor și a apostatilor dela „Deșteptarea“, iar „Biserica ortodoxă“ în articole lungi pe cari uneori le reproducea din alte foi (ca cele despre catolici, ale părintelui Mangra) ținea să convingă despre corectitudinea punctului său de vedere. Toate însă erau de o potrivă de datoare de a apăra biserica față de atacurile gazetelor, a căror îndrăzneală și obrăznicie creștea pe zi ce mergea. Căci până și cele mai serioase ziare au pornit o campanie atât împotriva bisericii, cât și a religiei și chiar — alui Dumnezeu. Un ziar¹ avea îndrăzneala se scrie că „Dumnezeu e vrednic de a fi trimis la balamuc“, în timp ce altul² striga în gura mare, că „nu ne mai trebuie religie și că prin urmare deviza fiecăruia trebuie să fie: jos popii!“ Alte ziare ca „Lupta“, „Telegraful“ etc. etc. erau de asemenea conduse de principii anarhiste. Pentru majoritatea jurnalelor chiar întemeierea Facultății de Teologie însemna „patronarea celei mai grosolane ignoranțe“.

(Va urma).

¹ 1884. 14 Maiu.

² 1884, pg. 93—94.

¹ Drepturile omului (!) 1885. 24 Martie.

² Liberalul.

NOUTĂȚI

Inspector general. Principele Ferdinand, moștenitorul de tron al României, a fost numit inspector general al armatei române.

Numire. Mult apreciatul și productivul scriitor *Mihai Sadoveanu* a fost numit prin decret regal director al teatrului național din Iași.

Desmințire. Mai multe ziare, dela noi și de dincolo, au publicat știrea, că la Academia Română s'ar fi discutat asupra ținutei politice a P. C. Sale Vicarului Vasile Maugra dela Oradea-mare. Știrea nu este exactă: Academia nu se ocupă de nici un fel de chestiune politică, nici politică internă și nici externă.

Un mare binefacător. Se scrie din Biserica-albă, că *Ion Perianu* încetând din viață și-a lăsat averea în preț de o sută de mii de coroane bisericii române ortodoxe de acolo. Biserica îl va pomeni ca pe un creștin, care și-a iubit legea și neamul cu o râvnă extraordinară.

† Constantin Tarangul, nobil de Valea-Utei, protopop al Rădăuților, a încetat din viață în 14 Aprilie în vârstă de 87 de ani și în al 62-lea an de preoție. În mormântarea i s'a făcut Sămbătă în cimiterul din Volovăț (Bucovina). Odihnească în pace!

O puternică însoțire de credit Raiffeisen s'a înființat în și mai puternică comună românească Daneș de lângă Sighișoara. Meritul înființării revine stăruințelor și statului secretarului Reuniunii rom. agricole sibiene, Vic. Tordășianu și cu deosebire zelului învățătorului Pompiliu Constantin din Daneș. De noua însoțire se leagă introducerea de tot soiul de îmbunătățiri pe seama harniceii noastre populații din Daneș. Cum cu concursul Reuniunii agricole sibiene până acum s'au înființat două însoțiri sâsești Raiffeisen, în Paloș și Agârbicui, cea din Daneș e a 3 a însoțire românească în comitatul Târnavă.

Sărbarea pomilor din Mag, aranjată de comitetul central al Reuniunii române agricole Duminecă în 17 Aprilie n. o. a decurs în mod înălțător și a fost o sărbare ca rari altele pentru populația din Mag și din comunele învecinate. Raport detaliat va urma.

Camera bosniacă, cum se vestește din Sarajevo, se va deschide în 13 iunie. Deschiderea o va face un membru al casei domnitoare.

Caz de moarte. Corpul profesoral dela gimnaziul din Beiuș anunță moartea profesorului *Gedeon Rezső*, fost mai de mult Radu Cupariu. Răposatul a fost un aderent al partidului popular și corespondent la mai multe ziare romano-catolice.

Alegere de capelan, Duminecă s'a făcut alegerea de capelan în parohia din Brașovul-vechiu. A primit toate voturile date candidatul *Petru Debu*, absolvent al teologiei din Sibiu. Actul alegerii a fost condus de dl protopresbiter *Vasile Voina*.

Act de preainaltă grație. Sub guvernul coaliției a fost condamnat preotul catolic *Rudolf Koczurk* la două săptămâni temniță de stat și 200 coroane amendă, pentru că ar fi agitat în biserică în contra legilor ecleziastice ale statului. Cetim acum, că la propunerea actualului ministru de justiție Majestatea sa i-a iertat pe calea grației pedeapsa primă, temnița de stat, rămânând numai cu a doua, cu amenda.

Prigonirea evreilor. Dreapta extremă a parlamentului rusesc va propune un proiect de lege, care să oprească pe evreii din Rusia: d'a posedea avere imobilă, de a redacta sau edita ziare, de a se ocupa cu negoțul, de a ocupa posturi de medici, advocați sau învățători, de a fi admiși în școli publice sau private, de a avea fabrici și tipografii, și de a fi primiți în funcțiuni publice...

Afacerea unui profesor universitar. Profesorul de istorie Marozali dela universitatea din Budapesta a fost acuzat, că ar fi comunicat ziaristului Artur Singer întrebările ce avea să-i pună la examenul de doctorat. Senatul universitar a pornit o anchetă, al cărei rezultat e că acuza ridicată n'a fost dovedită; dar, cu toate acestea, senatul universitar a exprimat lui Marozali desaprobară „pentru interpretarea greșită a datoriei sale de profesor”, iar examenul lui Singer a fost declarat de nevalabil.

Balon nenorocit. D'asupra orașului Eisenach, la înălțime de 440 metri, plutea Duminecă noaptea un balon cu patru călători. Balonul deodată a fost cuprins de o furtună cumplită, din care n'a mai putut scăpa. Lovit de trăsnet, balonul a căzut în apropierea unui sat. Călătorii toți patru au fost găsiți morți.

Mark Twain, umoristul american, este grav bolnav. Scriitorul suferă de o boală de inimă, și zace la moșia sa din Connecticut.

La fondul Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea socalilor (calfelor) fără de lucru al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Radu P. B., Nicolae Târnavanu, pract. libr., Dr. Vasile Stan, Victor Păcală, Tim. Popovici, prof. semin., Nicolae Bența, Romul Popescu, funcț. la „Albina”, câte 20 bani, Ioan Lăcea, cancelist la „Asociație”, dșora Mărioara Negriță, câte 50 bani, Achil P. Barcianu, iost clerico, Aurel Cosciuc, Dr. Nicolae Bălan, prof. sem., câte 30 bani, Dr. Aurel Novac, adv. (Pecica) 3 cor., Constantin Oancea, paroh (Cioara) și soția sa Valeria n. Aron 1 cor. și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Dela o reprezentație. Piesa des pomenită astăzi, *Chantecler*, n'a prea izbutit pe toate scenele. Dintr'un oraș ni se comunică următoarea nostimădă, despre lucrarea lui Rostand: *Chantecler*, cu găinile lui, s'a reprezentat la noi de mai multe ori. La una din reprezentații, pe la mijlocul primului act, o doamnă dintr'o lojă, aproape de scenă, dădea vii semne de nerăbdare. Așa s'a lăsat cortina, și doamna urmată de soțul său a părăsit cu ostentațiune teatrul. Cunoștințele sale s'au grăbit să o întrebe în ziua următoare: de ce plecase așa de grabă dela *Chantecler*? „Bine, dragă, a răspuns doamna, cum era să mai stau? Mă apucase, terog, o durere de cap: din pricina mirosului de coteț ce venea de pe scenă”!

Economie.

Pentru prăsila râmătorilor.

Ministrul r. u. de agricultură, cu considerare la marea lipsă ce se simte în piețele mari de carne de porc și cu considerare la prețul de tot urcat al râmătorilor, care abia să va reducă în mod mai simțit în anii următori, află de necesar și ține a fi de interes economic, ca prăsila râmătorilor să ia cu posibilă grabire un avânt mai mare și să poată servi cu cât mai mult material de valorizare. Avându-le acestea în vedere a îndrumat inspektoratele r. de economie să aibă în deosebită considerațiune prăsila râmătorilor și i-a autorizat, ca privind drept ajutor de stat una a treia (1/3) parte din prețul vierilor (ierilor) de prăsilă, să n'o încasseze; mai departe, ca, în acele comune mici, în cari, din lipsa numărului recerut de scroafe, capabilitatea de prăsilă a vierilor (ierilor) nu se poate folosi respective, în cari cheltuielile de ținere ale vierului ar îngreuna preste măsură și în mod neproporționat pe stăpânii scroafelor, în scopul de a să reducă cheltuiala de ținere a vierilor, să facă ministrului propuneri pentru votarea câte a unui ajutor de stat până la suma de 50 cor.

Apelăm la conducătorii și fruntașii comunelor noastre să se folosească de acest favor oferit de minister.

Sibiu, 17 Aprilie 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța
prez.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

N. R. Literar nr. 14 cuprinde: Tudor Vladimirescu și Andreas Hofer. Zimnicea de N. Iorga. Tu plângi moartea unei flori, versuri de G. Rotică. Încă un manuscris al lui Antim Ivireanul (1709), de Șt. Berechet. Din corespondența lui Bariț, Scrisori dela Al. Papiu Ilarianu, publ. de N. Bănescu, Oedip la Colona (urmare). — Un nr. 15 bani.

Amicul Tinerimei, revistă pentru tinerimea școlară, care apare de două ori pe lună în București, sub direcția dlui I. Moșil, a intrat cu 1 Aprilie în anul al 7-lea al existenței. Numărul prim de pe noul an are cuprinsul următor: *Primăvara. Princesa cu două rochii*, basm. *Cia-sornicul. Spumă de mare*, basm. Probleme de deslegat, etc. Recomandăm părinților această revistă folositoare tineretului nostru. Abonamentul face pe an 5 coroane. Adresa: Amicul Tinerimii, București, Str. Română 12.

Revista Teologică, redactată de Dr. Nic. Bălan, a apărut nr. 4 pe April 1910 cu următorul cuprins: *Paștile de G. Hango.* Despre autoritatea doctinală și despre regula de credință în biserica catolică, trad. de I. Beleuță. Dualismul antropologic de Dr. P. Roșca. Predică la Vinerea Patimilor de A. Crăciunescu. Din scrierile părinților bisericești, cuvântare II., de Gh. Domșa și V. Judele. Despre mărturisire de A. Crăciunescu. Cronică bisericească-culturală de N. B. și G. Hango.

„Năzdrăvaniile Viteazului Toporaște.” Sub titlul acesta a apărut zilele acestea în editura Tipografiei Murășianu o broșură interesantă, scrisă de Moș-Noia-Oarzin, (sub care pseudonim se ascunde cunoscutul nostru povestăș Rodina) broșura conține poveștile hazlii și în același timp moralizatoare, „Toma Tonoraște și Vânzoala ungurească”, apoi „Vulpoiada” sau învingerea mișeliei. — Recomandăm această broșură de actualitate spre citire sâtenilor noștri. Broșura costă numai 40 bani. Se poate procura dela autor și dela librăria A. Murășianu Brașov.

„Luceafărul” revistă literară și artistică Nr. 8, a apărut cu următorul sumar bogat și variat: C. Sandu-Aldea: Ilie Stogaru. Alieo Călugăru: Peisagiu Atlantic (poezie). G. Precup: Un congres al profesorilor secundari. — Părerile domnilor directori despre acest congres. I. U. Soriciu: Cătră Postumus (poezie). T. Murășan: Cântec (poezie). E. Lovinescu: Fantazii și parabole: Izvorul și noul. Maria Cuntan: Ideale (poezie). Poporanismul: — O anchetă literară. — Răspunsul dlui Ioan Slavici. G. Bogdan Duică: Cronică teatrală: „Sirena” de Z. Bărsan. Victor Eftimiu: Ne vom iubi o primăvară (poezie). A. Cotruș: Cântec (poezie). Cronică: Balul din Arad. Concertul trei Cella Delavrancea. (Dr. T. B.). Donațiunea Stroescu. Varietăți literare (G. B. D.) Din Sătmăr. — Poșta redacției. Ilustrațiuni: 7 fot. dela balul costumat din Arad.

Povestiri mărunte de N. N. Beldiceanu, a apărut în „Biblioteca pentru toți” numărul 536. În dorința-i de a face cât mai larg loc în colecția sa tinerilor scriitori de talent, „Biblioteca pentru toți” editează acum un volum de povestiri mărunte al dlui N. N. Beldiceanu. În volumul de față citorii vor descoperi, că dl Beldiceanu, pe lângă nota umoristică, are și o latură duioasă, sentimentală, de care se folosește însă cu multă discrețiune. În adevăr, în unele din povestirile sale dl Beldiceanu dă copii adevărate de pe natură pe cari citorul le urmărește cu sentimentul de plăcere, pe care-l procură producțiile simple și nemeșugite. La sfârșit însă, un cuvânt, o frază, deschide deodată sufletului perspective noi și-l umple de o nemărginită tristețe. Această e chiar farmeoul de căpetenie al navelor dlui Beldiceanu. Dl Beldiceanu scrie frumos și știe să fie interesant. Dintr'un subiect cu totul neînsemnat, dă face o bucată dragută, care se cetește cu multă plăcere. Pe cât de adevărate sunt figurile pe cari dă le schițează ou o mână sigură, pe atât de firesc e și stilul în care scrie. E un scriitor care are tot dreptul să aspire la atenția publicului. Prețul 30 bani. Se află de vânzare la toate librăriile.

Grand-Hotel „Savoy”, Budapesta

VIII. Iosefsring 16.

În nemijlocita apropiere a Teatrului național, poziție centrală favorabilă cu 120 odăi și saloane. Încălzire centrală, lift, apaduct de apă rece și caldă în fiecare odaie. Lumină electrică, restaurant de rangul prim. Odăi dela 3 cor. în sus. (121) 10—10

Nr. 94/1910.

[147] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățărești din comunele bisericesti mai jos numite din protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Peleş**, cu 600 cor. dela comuna bisericască și întregirea recentă de lege se va cere dela stat, apoi locuința cu grădină.

2. **Vidra de jos**, cu 600 cor. dela comuna bisericască, locuința și grădina și întregirea recerută de lege încă se va da.

Cuincuenalele se vor socoti și da după serviciile în aceste comune bisericesti.

Doritorii de a ocupa aceste posturi să înainteze rugărilor lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu.

Câmpeni, 30 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 258/1910 protopresb. (150) 2-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh de clasa a III-a **Noul săsesc** cu filia **Roandela** în protopresbiteratul tractului Sighișoara în conformitate cu ordinul Preavenatului Consistor arhiepiscopalean dto 30 Martie a. c. Nr. 3745 Bis. să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul împreună cu documentele prescise §. 17 din regulamentul pentru parohii, și eventual și cu alte documente recomandatoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul deschis, iar concurenții cu prealabila încunoștințare la acest oficiu să pot prezenta până 8 zile înainte de alegere, înaintea alegătorilor în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta, făcând cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 3/16 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 20 ofc. par.

[148] 2-3

Licitațiune minuendă!

Comuna bis. gr. or. din **Almașul mare suseni** (Nagy Almaş felfalu) p. u. Zalatna protopresbiteratul Geoagiu, dă în întreprindere repararea bisericii cu prețul de strigare 5292 cor.

Licitațiunea minuendă se va ținea în **1 Maiu st. v.** (14 st. n.) la orele 10 a. m. în biserică de aici.

Ceice vor să reflecteze au să depună vadiu de 10% prețul de strigare, în bani sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul aprobate de Prea Venerabilul Consistoriu sub Nr. 2274, se pot vedea la oficiul parohial.

Almașul-mare suseni, 20 Martie v. 1910.

Comitetul parohial:

Stefan Onea **Simion Galea** **Ilie Croma**
paroh gr. or. episcop I. episcop II.

Nr. 253/1910.

Vidi:

Ioan Popovici
protopop.

Licitațiune minuendă!

Comuna bis. gr. or. din **Pătrângenii** tractul Abrudului dă în întreprindere repararea școlii gr. or. române pe calea licitațiunei ce se va ținea în **3 Maiu a. c.** la 10 ore a. m. în localul școlii.

Prețul de strigare 2500 cor. pe lângă cari parohienii mai ofer varul, nășul și peatra trebuincioasă.

Planul, preliminarul și budgetul a. c. aprobate de Prea Ven. Consistor se pot vedea la oficiul parohial.

Pătrângenii, la 10 Aprilie 1910.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Moldovan
(145) 3-3 paroh gr. or.

Nr. 53/910 par.

[142] 3-3

Edict de licitațiune.

Comuna bisericască gr.-or. din **Cerbia** (Cerbia) protopresbiteratul Iliei, dă în întreprindere adaptarea școlii confesionale din loc cu prețul de strigare 2556 cor. 64 fil.

Licitațiunea minuendă să va ținea în **25 Aprilie st. v.** (8 Maiu st. n.) la orele 2 p. m. în școala noastră din loc.

Cei ce voiesc să reflecteze au să depună vadiu de 10% din prețul de strigare, în bani sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Prea Veneratul Consistoriu Arhiepiscopalean se pot vedea în cancelaria oficiului parohial.

Cerbia, în 22 Martie 1910.

Petru Stefan
preot gr.-or. președintele
senatului școlar.

Gligor Maris.
episcop.

Vidi:

Z. Mureșan
protopresbiter.

Nr. 373/1910

[141] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala greco-orientală din **Cucerdea română** în protopresbiteratul „Târnava”, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul anual dela popor 360 cor. iar dela 1 Septembrie a. c. 640 cor. ajutorul sperat dela stat, cu totul 1000 coroane.

Cuarta liber în școală și 1/4 jugăr grădină.

Concurenții să-și înainteze petițiunile Oficiului protopresbiterat subsemnat (a. p. Küküllővár) având a se prezenta în termenul indicat în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a se cunoaște cu poporul.

Cetate de baltă, 26 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului „Târnava”.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 36/1910.

(144) 3-3

Anunț.

Având în vedere faptul, că la școala de cântări bisericesti, care voim s'o înființăm, s'au înscris foarte puțini Comitetul parohial a oțărât, să mai facă o încercare și să deschidă deocamdată un curs în lunile **Iulie și August a. c.** Instrucția în acest curs va fi gratuită; toate celelalte trebuințe ca: locuință, întreținere, cărți etc. privesc pe elevi.

Doritorii, au să se anunțe la președintele comitetului parohial până cel mai târziu în 1 Iunie vechiu a. c.

Brașov, în 27 Martie 1910.

Comitetul parohial al bisericii române ort. răs. dela sf. Nicolae în Brassó (Brașov).

Dr. V. Saftu
președinte.

I. Prișcu
secretar.

Nr. 260/1910

[140] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor din comunele mai jos însemnate să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. Postul de paroh din parohia de cl. III **Potingani** și pentru

2. Postul de capelan cu drept de succesiune din parohia de cl. II, **Șesuri** la care după aceea concursul de mai înainte nu sau însinuat compotenți să admit și candidați cu calificatiune pentru cl. III.

Emolumentele împreunate cu postul de paroh sunt cele cuprinsă în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat, iar pentru postul de capelan sunt jumătate din toate venitele cuprinsă în coala B., așadar și din întregirea dela stat.

Petenții au a și așterne rugărilor înstruate conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta și cuvânta respective celebra.

Brad, la 25 Martie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Zărandului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasiliu Dămian
protopresbiter.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, „Feigenbaum”, vis-à-vis de Mühlbrunn.

(387) 16—

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgăriciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 43-52
priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cîsnădiei Nr. 30.

pentru că el le croiește foarte bine și pe lângă că le face din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească căci numai astfel putem deveni tari și mari!

Telefon 172.

120
filiale

Ghete cu țug pentru bărbați
— piele de vici — **K 7.00**

Enorm de ieftin

Ghete cu țug pentru dame
— tivitură de piele — **K 6.00**

durabile, elegante și recunoscut de bună e

Marfa noastră de ghete

„TURUL”, fabrică de ghete soc. pe acții în Timișoara

Depozit general: **SIBIU**, Strada Cîsnădiei 20.

(146) 1-9

Boxcalf pentru bărbați
— pentru excursii în munți — **K 13.00**

Calitate probată!

Boxcalf pentru dame
— ghete cu șinor — **K 12.00**

Catalog gratuit și franco!

fabricare
săptămă-
nală 18000
părechi